

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Ḳodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yeḥezkel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

ח לאקזי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9132

יחזקאל ח

תרגום אשכנזי יח

ח (א) ויהיו בשנה הששית בששית
 בחמשה לתדש אני יושב
 בביתי וזקני יהודה יושבים לפני
 ותפל עלי שם יד אדני יהוה:
 (ב) ואראה והנה דמות כמראה
 אש מראה מתניו ולמטה אש
 וממתניו ולמעלה כמראה זהר
 כעין החשמלה: (ג) וישלח
 חבנית יד ויקחני בציצת ראשי
 ותשא אתי רוח ובין הארץ ובין
 השמים ותבא אתי ירושלמה

ח (א) אים ועבסמען יאהרע,
 אם ועבסמען דעם פניפ-
 טען מאנאמעס, אלם אדך עבען
 צוהויזע וואר, אונד דיא על-
 טעסמען פאן יהודה פאר מיר
 זאסען, קאם, ראועלכסט דיא
 בענייסטערונג דעם העררן,
 דעם אללמעכטיגען איבער
 מד. (: אדך בליקטע אויף,
 אונד נאהם איינע געשטאלט
 וואהר, אן פארבע גלייך דעם
 פויער; פאן דען לענדען אב-
 ווערטס וואר זיא פויערפאר-
 בען, פאן דען לענדען אויפ-
 ווערטס אבער האטטע זיא איי-
 נען שטראהלענגלאנץ גלייך
 דעם שיינע דעם חשמל'ס.
 (ג) זיא שטרעקטע דיא גע-

שטאלט איינער האנד אויס, פאסטע מיך ביא דען לאקקען מיינעם הויפטעם, איין ווינד
 טרוג מיך צווישען היממעל אונד ערדע פארט, אונד פויערטע מיך ביא געטטליכען ער-

ר ש י

ח (א) בשנה הששית. לגלות יבניה: (ב) ממראה מתניו וכו'. אשור להחבונן צפאק זה:
 (ג) כלילת ראשי. בשערו' ראשי פלוני"ל בלע"ז: במראות אלהים. הראני באלר נושא אותי
 ומכילני

ב א ו ר

ח (א) והשל, יתכן כי אמר ותפול להורות על הפתאומית וע"כ הוסיף גם מלת שם
 כלומר, לא כוהו ללכת הנקעה, אבל פתאום היתה עליו יד ה' (ג) חבנית יד, אבל
 לא יד ממש. בציצת, שם משרש נלה ותקראנה פה בן הכאות מלשון גדל כנפים ורג נוכה
 (לקמן י"ז ז'), כי גם הנה נלו וגם נעו כאשר ינוע הראש, ומזה ג"כ ועשו להם כיצית
 (במדבר ט"ו ל"ח), כי גם הנה כנקל תנוענה הנה והנה, וגשמתה הנו"ן ע"ד אס יעלה
 שמים שיאו (איוב כ' ו'), שאת או ספחת (ויקרא י"ג ב') שהם משרש נשא וס"א גשמה בדרכו
 לז"ד כמו נהי מנהה, ולהבדילו מן כי אדיר (ישעיה ל"ג י"א) הוכפל עי"ן הסעל. וגם לא
 חפזו להוסיף ה"א להבדילו מארץ ליה (תהלים ס"ג א'), וכן נובל ג"כ לפרש קנה (במדבר
 כ"ה ח'), שהוא בנוי או על סלל הבטן, או על בית הרחם משרש קנב, ולהבדילו מנקבה
 נשאת הנו"ן, ודמיונו מלאנו גם בשפת יון כי הבטן נקרא: ηγασα אשר הולאמו מלול ורק,
 וכמהו נוכל גם לערא גוף משרש נקף וכמתכונתו ימלא גם בשפת לטינא, אבל אין להאריך

ספ
 ג * 3

תרגום אשכנזי

שינונען נאך ירושלים צום
 אינגאנגע דעם אינגערן טהא-
 רעם, דאזנאך נאָרדען געהט,
 דאָרט, וואָ אויסגעשטעלט
 וואָר, דאָ דען עויגען ער-
 צירנענדע געטצענבילד פֿאָן
 דעם גאָטטע דעם האַנדעלם,
 (ד) דאָזעלכסט וואָר דיא
 העררליכקייט דעם גאָטטעם
 ישראל'ס, גלייך דער ערשוי-
 נונג וועלכע איך אין דער
 עכנע געוועהען האַטטע. (ה זיא
 שפראך צו מיר: מענישענוואָהן!

יחזקאל ח

בְּמַרְאֹת אֱלֹהִים אֶל־פֶּתַח שַׁעַר
 הַפְּנִימִית הַפּוֹנֶה צְפוֹנָה אֲשֶׁר־
 שָׁם מוֹשֵׁב סָמַל הַקְּנָאָה הַמְּקַנָּה:
 (ו) וְהִנֵּה שָׁם כְּבוֹד אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
 כְּמַרְאֵה אֲשֶׁר רָאִיתִי בַּבְּקָעָה:
 (ה) וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן־אָדָם שְׂאֵנָא
 עֵינֶיךָ דְרָךְ צְפוֹנָה וְאַשָּׂא עֵינֵי

דרך

ווענדע דיינע אויגען געגען מיטטערנאכט היין, אונד אלס איך מיינע אויגען געגען מיטטער-
 נאכט

ר ש י

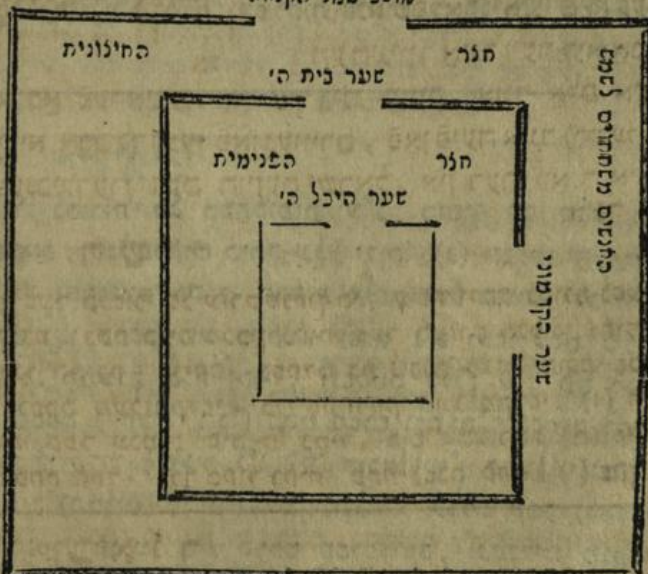
ומביאני לירושלם: שער הפנימית הפונה לפונה. שער העזרה שהיא פנימי' להר הבית והיו
 לה שערים לכל רוחותיה: סמל הקנאה. כלם הקנאה מקנא ומקניט להקנ"ה שנתניהו שם
 להקנאות להקנ"ה להרגיזו וכת"י כלם דקנאחא דמרגיזין: (ה) שא נא עיניך דרך לפונה.

ב א ו ר

פה. אל פתח, הא לך ליוור * השערים והמכרות אשר בהן היו לו המראות האלו כפי משמעות

צ פ ו נ

שער הר הבית
 מושב סמל הקנאה

הפסוק ועתה אגיד לך את חבניתם
 כפי אשר הבנתיה: הנביא ראה בחזיונו
 שלשה בנינים מרובעים, והשלישי
 היה נסגר מהשני והשני מהראשון
 והבנין הראשון נפרד מהשני בחצר
 אשר נקרא חצר החיצונית, וכן נבדל
 הבנין השני מהשלישי בחצר אחרת
 אשר נקרא, מלך יוסה אל הראשון'
 שער בית ה', והבנין השלישי נקרא
 היכל ה', והשער אשר בו שער היכל
 ה'. ורוח ה' הורידהו בהחצר החיצונית,
 אלל השער, אשר הוליך אל בית ה'
 ע"כ אמר: אל פתח שער הפנימית,
 ועל השער אשר הוליך מהעיר אל
 החצר החיצונית [שער הר הבית] היה
 סמל הקנאה ולמעלה מגג הבית ה'
 היה שער המזבח; וא לי הוא אותה
 השער אשר עמד שם ונקרא ג"כ
 כך על אשר הביא אל המזבח (אשר
 היה בחצר הפנימית). המקנה,

שרשו קניא ונא בדרך בעלי הה"א (רד"ק). ואולי נוכל לפרש בפשוטו משרש קנה, וענינו
 כך: כנר הוכיחו חכמי הגמ' כי מסחר ארץ הודו עם ארלות המערביות היה ג"כ ימים
 אחדים בידי ישראל בהתחרם עם יושני (פֿעניליות) שביניהם; וידוע ג"כ כי להעם הזה
 היה אליל המסחר (מערקור), אשר ממנו אמרו, כי כלל כנפיו יללחו במסחרם, ונני ישראל
 אשר

יחזקאל ח

דָּרַךְ צְפוּנָה וְהִנֵּה מִצְפוֹן לְשַׁעַר
הַמְּזִבַּח סָמַל הַקְּנֵאָה הַזֶּה בְּבֹאָה:
(ו) וַיֹּאמֶר אֵלַי בֶּן-אָדָם הֲרֹאֶה
אֶתְהֵמָּה עֹשִׂים הַזֹּעֲבוֹת גְּדֻלוֹת
אֲשֶׁר בֵּית-יִשְׂרָאֵל עֹשִׂים פֹּה
לְרַחֲקָה מֵעַל מִקְדָּשָׁי וְעוֹד תָּשׁוּב
תִּרְאֶה הַזֹּעֲבוֹת גְּדֻלוֹת: (ז) וַיָּבֹא
אֵתִי אֶל-פֶּתַח הַחֲצַר וְאֶרְאֶה
וְהִנֵּה חֵר-אֶחָד בְּקִיר: (ח) וַיֹּאמֶר
אֵלַי בֶּן-אָדָם חֲתֹר־נָא בְּקִיר
וְאֶחָתֹר בְּקִיר וְהִנֵּה פֶתַח אֶחָד:
(ט) וַיֹּאמֶר אֵלַי בֹּא וּרְאֵה אֶת-
הַתֹּעֲבוֹת הַרְעוֹת אֲשֶׁר הֵם עֹשִׂים
פֹּה: (י) וַאֲבֹא וְאֶרְאֶה וְהִנֵּה
כָּל-תְּבֻנֹת רֶמֶשׂ וּבְהֵמָה שֶׁקִּץ
וְכָל-גְּלוּלֵי בֵּית יִשְׂרָאֵל מִחֻקָּה

מה הם קרי

אל

תרגום אשכנזי יט
נאכט היז ווענדעטע, זיעהע!
דא וואר אויף דער נאָרדזייטע
דעס אלטאָרטֶה אָרעס, גלייך
ביים איינגאנגע, דיעזעס דען
עוויגען ערצירנענדע געט:
צענכילד. (ו) עֶרנער שפראך
זיא צו מיר: ערדענוֹהן!
זיהכט דוא, וואס זיא טהון?—
וועלכע גראַסע גרייעלטהא-
טען דאָ הוין ישראל היער
פֶּראיכטע, אים מיך פֶּאָן
מיינעם הייליגטהומע צו ענט-
פֶּרנען?— דאָך וואָללסט דוא
מעהרערע גראַסע גרייעל-
טהאַטען זעהען.— (ז) היערויף
פֶּיהרטע זיא מיך צום איינגאָנג-
גע דעס האַזעס, איך בליק-
טע אייף, אונד זיעהע! דאָ
וואר איינע עפֿענונג אין דער
מויער. (ח) דאָן שפראַך זיא
צו מיר: ערדענוֹהן! שפע-
הע אָן דער וואַנד. איך שפע-
העטע אָן דער וואַנד, אונד
פֶּאָנד איינען איינגאָנג.
(ט) דאָ שפראַך זיא צו מיר: גע-
הע היינין, אונד זיעה דיא אַכ-

שייךען גרייעלטהאַטען, דיא זיא דאָ פֶּראיכען. (י) איך גינג היינין, אונד אַלס איך
אויפֿבליקטע, זאָה איך אַללערלייאַ אַכבילדונגען פֶּאָנגעוויירם, פֶּאָן פֶּיעה אונד (מנדען)
שיואַזלען אונד פֶּאָן אַללן געטצענכילדערן דעס הויעס ישראל, אין דער וואַנד אים
אונד

ר ש י

לכר הבית מחוץ לעזרה שכרי בפחם שער הכפוני של עזרה מבחוץ היה עומד ודרך לפונה לשער
חוץ לעזרה הוא: מלפון לשער המזבח. בחר הבית מלפון לאותו שער העזרה הכפוני ואומר
אני שהיה אותו שער מכיון כנגד שער המזבח: בניאה. כשאדם בא ליכנס לעזר' מולאו סס.
בניאה אללנטווי"ה בלע"ז: (ו) לרחקה מעל מקדשי. כדי שאתרחק מעל מקדשי: (ז) אל
פתח החצר. הקריבני עד פתח אותו שער עלמו: חור א' בקיר. חומ' העזרה: (ח) חמר
נא בקיר. והרחב את החור: והנה פתח אחד. דרך החור ראיתי פתח לשנה אחת: (י) שקן.

ב א ו ר

אשר התחברו להגוי הזה ועבדו לאלהיהם הקימו להם גם הסמל הזה; והנביא אשר נקא
גם למחר בו הוראת הקנאה קראו סמל הקנאה האקונה; ועל הדרך הזה יתפרש היטב ההפעיל
מהמקנה כי בכל כנסו יעשו מסמרים. (ו) הרואה אחה, מושך ענמו ואמר עמו, הוואה
אחה חועבות גדולות, וגו'. לרחקה, כדי שאתרחק מעל מקדשי (רש"י). (ז) ויבא
אוהי, כפי משמעות הפסוק הניאסו אל השער אשר הולך מסכר המינונה אל העיר; כי

על-הקיר סביב ו סביב :
 (יא) ושבעים איש מזקני בית-
 ישראל ויאזניהו בן-שפן עמד
 בתוכם עמדים לפניהם ואיש
 מקטרתו בידו ועתר ענן-
 הקטרת עליה: (יב) ויאמר אלי
 הראית בן-אדם אשר זקני בית-
 ישראל עשים בהשך איש בחדרי
 משכיתו כי אמרים אין יהוה
 ראה אתנו עזב יהוה את-הארץ:
 (יג) ויאמר אלי עוד תשוב הראה
 הועבות גדלות אשר-המה

אונד אום איינגעגראבען .
 (יא) זיעבענציג מעננער פֿאָן
 דען עלטעסטען דעם הויזעם
 ישראל, אונטער איהנן יאזניהו
 דער זאָהן דעם שפן, שטאַנ-
 דען פֿאַר דען געטצען, אונד
 יעדער האַטטע זיין רויכפֿאַס
 אין דער האַנד, אויס וועלכעם
 איינע דיקקע רויכ־זאָלקע אויפֿ-
 שטיען. — (יב) זיא שפראַך
 פֿערנער צו מיר: זיעהסט דוא
 ערדענזאָהן, וואָס דיא עלטע-
 סטען ישראל'ס היער אים דונ-
 קעלן פֿעראיבען? יעדער אָן
 דעם בעוואַהרונגס־אַרטע זיי-
 נער קאָסטבאַרקייטען; דען
 זיא שפּרעכען: דער עוויגע
 זיעהט אונז ניכט, ער האַט
 דאָז לאַנד פֿערלאָססען. —

(יג) אויך שפראך זיא צו מיר: דוא זאללסט נאך מעהר גראַסע גרייעלטהאַטען זעהען, דיא

זיא

ר ש"י

עזין לסקן עכו"ם: מחוקה. מקוקין על הקיר: (יא) ויאזניהו בן שפן. חשוב היה ולמדון
 דורו הימנו לפיכך הקפי' עליו: ועמר עבן הקטרת. חמור קטור עין הקטורת ול' עמר מרב'
 וכן העתרתם עלי דברי' (לקמן ל"ה) וכן ונעמרות נשיקות שונא (משלי כ"ד) וכן חזרו מנחם
 במחלוקת אחת שלשתן ופיר' ענין (מעבה) המה אך כל א' ל' ז"א: (יב) נחמדי משניתו.
 משוכה

ב א ו ר

אם היה החור בפתח שער בית ה', לא היה לו להניאכו שמה כי כבר היה שם. (יא) ועזר,
 תימר עבן הקטרת ול' עמר מרבית, וכן העתרתם עלי דבריכם (לקמן ל"ה ג'), וכן ונעמרת
 נשיקות שונא (משלי כ"ז ו') וכן חזרו מנחם במחלוקות אחת שלשתן, ופיר' ענין (מעבה) המה
 אך כל א' לשון ב"א, (רש"י). וכדקו דבריו; ואם גם בהשקפה הראשונה נראה נאלו לא נכל
 לפרש על הדרך הזה הפסוק ונעמרות וגו', מ"מ אחרי התבוננות מעט נראה ענינו כך,
 ונעמרות וגו' איננה מקבלת לעומת רישא דקרא, נאמנים כלעי אהב נאשר חשבו קלת המפרשים,
 אבל הוא ע"ד הפסוק הקודם, טובה חוכמת מגולה מאכבה מסותרת, ובהמלה ונעמרות
 חסר כ"ף הדמיון, והוא הבינונית בהוראת ש"מ, ושמוש הוי"ו כמו גס. (יב) בהשך, יחין
 כי בהשך הוא על כד השאלה, כמו ונסיל בהשך הולך (קהלת ז' י"ז), והראיה לדבר סיפוא
 דקרא. משכיחו, שם משרש שכה, וענינו לפי הוראתו בארמית (כי בעברית לא ימלא הפעל)
 הנטה והשקפה, והשם הוא כנוי לכל דבר אשר מלך הבלתו או מלך יחרונו על דברים אחרים
 יעורר את עיניו להביט עליו, והועתק ג"כ על ליוך הדבר אשר ראינו החקיעה בנפשו,
 כמו עברו משכיות לבב (תהלים ע"ג ז') וכדמיונו גם גל"א (פכטיוחונג); ולכירוש זה נאמר:
 כי מדר משכיות פה הוא המדר אשר בו שמו את כל בגולתם כמו אבנים טובות וגו'; ועל
 אשר אמרו כי המקדש לא יחרב (כמו שקראו הנביא גאון מעווס) על כן טמונו בו אולרותיהם,
 וכדי

יחזקאל ח

עשים: (יד) ויבא אתי אל-פתח
שער בית-יהוה אשר אל-
הצפונה והנה-שם הנשים
ישבות מבכות את-התמוז:
(טו) ויאמר אלי הֲרֵאִיתְּ בֶן-אָדָם
עוד תשוב תראה הועבות
גדלות מאלה: (טז) ויבא אתי
אל-חצר בית-יהוה הפנימית
והנה-פתח היכל יהוה בין
האולם ובין המזבח כעשרים

וחמשה

ר ש י

תרגום אשכנזי כ

זיא פֿעראיבען. (יד) אונד יִהְיֶה-
טע מיך צו דעם טהאָראַייננאָג.
גע דעם נאָטטעס הויזעס גע.
גען נאָרדען הין; דאָזעלכסט
זאָסען פֿרײַען, דיא דען המוז
בעוויינטען. (טו) דאָן שפראך
זיא צו מיר: האָסט דוא אַל-
לעס געזעהען, ערדענזאָהן?—
דוא זאָללסט נאָך גרעסערע
גרייעלטהאַטען זעהען אַלס
דיעזע. — (טז) זיא פֿיהרטע מיך
אינדען אינגערן פֿאַרהאַף דעם
נאָטטעס הויזעס; דאָ וואָרען
אַם אייננאָנגע צום היכל דעם
עוויגען צווישען דער האַללע
אונד דעם אַלטאַרע, אונגע-
פֿעהר פֿינף אונד צוואַנציג
מעג.

משוכה ברלפא אבני שיש לשון ושכתי כפי (שמות ל"ב): (יד) אל פתח שער בית י"י. תוך
חלל העזרה אל פתח ההיכל אשר בלפון דאמר מר ב' שפשיין היו בנית המליפות א' בלפון
וח' בדרום: מבנות את התמוז. דמות א' שמממות אותו מנפנים והיו עיניו של עופרת
והם נחובים מחום ההיסק ונראה כאלו בובה ואומרת תקרוב' הוא שאל. תמוז ל' היסק
כמו על די חיה למזיה (דניאל ג') ואחונה איזה יתירה (שס). מבנות את התמוז
פיישנ"ט פלור"ר לחלקא לבי"ן: (טו) ויבא אותי אל מזר בית י"י הפנימית. היא העזרה
כי הר הבית נקרא המזר המלונה ועד עכשיו נתונה היה עומד אלא שהוא נכנס בשער
הלפוני והראהו בנית המליפות את כלל התמוז ומזר והוליכו למזרח לפני ההיכל והמזבח:
ופניהם

ב א ו ר

וכדי לשמרם יותר טוב חקקו גם תבנית גלוליהם. (יד) ויבא, הוליכוהו שנית אל השער אשר
גם הורידהו הרוח, ולעיל קראו השער הפנימית מלד השער שבנגדו, אשר הולך מהמזר
החלוונהאל העיר, אבל הנשים ישבו עיד בהמזר הקלובית. החמוז, הנכון כדעת חכמי העמים
האומרים, כי תמוז הוא מִדְּחָגִים אלל היוגם, כי א' דומים הם במנטא, וידוע כי שמות
העלם הפרטי בהעתקתם מלשון אל לשון, אף כי לא ישנו, מ"מ יתחלפו מפני סבות שונות
אשר אין כאן המקום להגידם, ובפרט כפי היוגים אשר המירו אות באות אס לאונס או לפיהם
היתה שפת עלגים, (ומהמשלים רבים אשר אונל להביא, אלגי רק שנים, והם: פֿאַרְחֶף
חמת פרעה, ופֿאַרְחֶףְחֶן חמת אנבלום), ועל אשר נבדה עליהם לבטא ת"מ המירו אותן בדג"י;
ב', היתה העבודה הזאת בראשונה (בפעניקה) והארץ הזאת ושפת יושביה קרובות מאד לארץ
ישראל, וידוע כי גם הנעל היה אלוה פעניקה; ג', אמר הנשים מבנות את התמוז, וידוע כי
מימים ימימה הנשים ספדו על מות מִדְּחָגִים. ואם המג הזה היה במדש תמוז, נוכל לאמר כי על
המקרה הזה, קראו המדש אשר בו קרה: תמוז, כמו שקראו את הנחל אשר בו רחלו ביום
סגו את כסלו על שמו; ואין כאן להאריך. (טו) ויבא אחי, הוא המזר אשר בין בית
כ' והיכל כ', ונה, בין האולם והמזבח (אשר שניהם היו לכונית טורשית) עמדו האנשים
קדמה

וְחַמְשָׁה אִישׁ אַחֲרֵיהֶם אֶל-הַיֵּכָל
 יְהוֹה וּפְנֵיהֶם קִדְמָה וְהַמָּרָה
 מִשְׁתַּחֲוִיתֶם קִדְמָה לְשֹׁמֵשׁ:
 (יז) וַיֹּאמֶר אֵלַי הַרְאֵית בֶּן-אָדָם
 הַנִּקְלָל לְבֵית יְהוּדָה מַעֲשׂוֹת אֶת-
 הַתּוֹעֵבוֹת אֲשֶׁר עָשׂוּ-פֹה כִּי-
 מָלְאוּ אֶת-הָאָרֶץ חָמָס וַיָּשְׁבוּ
 לְהַכְעִיסַנִי וְהִנֵּם שֹׁלְחִים אֶת-
 הַזְּמוּרָה אֶל-אֶפְסָם: (יח) וְגַם-אֲנִי
 אֶעֱשֶׂה בְחַמָּה לְאֶתְחָוִם עֵינַי
 וְלֹא אֶחְמוֹל וּקְרָאוּ בְּאָזְנֵי קוֹל
 גְּדוֹל וְלֹא אֲשָׁמַע אוֹתָם:

מעננער מיט דעם ריקקען גע-
 גען דען היכל דעם עוויגען,
 אונד מיט דעם אנגעוויכטע גע-
 גען זאנענאויכנאנג געווענ-
 דעם, אונד זא ווארפען זיא זיך
 גיעדער געגען זיא מארגענוי-
 טע פאר דער זאנגע. — (יז. דאן
 זאנטע זיא צו מיר: האסט דוא
 (פולעס) געזעהען, ערדענ-
 זא? — ווארע עטווא דעם
 הויזע יהודה (זיינע זינדעלחסט)
 צו גערינג געוועען, ווען עס
 דיא היער פער איבטען גרייעל
 אונטערלאסען העטטע? —
 דא זיא דאך שאן פאלל מאכ-
 טען דאן לאנד מיט געוואלט-
 טהעטיגקייטען, סוכטען זיא
 פארטפאהרען, אויך היער
 גאך מיך צו קרענקען? — אבער
 וואה לייך! זיא זעלכסט הא-

וּקְרָא
 בען דיא רעבע זיך אין דיא נאוע געשטעקט (ד. ה. זיך זעלבסט געפחגען)! (יח) זא ווילל דען
 אויך איך געגען זיא מיט וואוסה פערפאהרען, מיינ אויגע זאלל ניכט שאנגען, איך ווילל
 קיין ערבארמען האבען; אונד רופען זיא אויך מיט לויטער שטיממע צו מיר, איך ערהא-
 רע זיא ניכט — —

ד ש י

ופניהם קדמה וגו'. ממשמע שנא' ופניהם קדמה יודע אני שאחריהם אל היכל אלא מגיד
 שהיה אחריהם מגולה שהיו פועלין עלמם ומחריזין כלפי מטה: משתחויים. בשתי חייבות
 הוא משמש ל' השתחיה ול' השתחיה כן הוא צירופאלי משתיים היכל ומשתחויים לחמה וכן
 ח"י וחינון מתחבלין ופגדין. ומנח' חבנו ל' שחוט כמו שפי ונעבורה (ישעיה נ"א): (יז) הנקל
 לבית יהודה. המעט להם וקל בעיניהם שאר עבירות שנירס: מעשות את התועבות. אם
 היו מדילים מעשות את כל התועבות אשר עשו צנתי פה: כי מלאו את הארץ חמס. ונקל
 בעיניהם אותו עון וישבו להכעיסני בחוך ציתי בתועבות האלה: והנס שולחים את הזמורה
 אל אפס. והנס שולחים אל חוטמם את ריח רע של זמורה או שהם מזמרים ברוח היולא
 מפי טבעת כלומר בושחם זה אל פניהם (ישעיה נ"ב). ומנחם פי' והנס שולחים את הזמורה אל
 אפס ענין דופי וקלון הוא לפירושו השוה ריח מקטרתם ונעם קרבנם וניחוח' למלאכת דופי
 נקנים ואחריהם אל היכל ה' יורה על הענין:

ב א ו ר

קדמה. משתחויים. כמו משתחיים, ולדעת רז"ל וזנתן המלה מרננת מן משתחויים
 ומשחויים. (יז) הנקל לבית יהודה, המעט להם וקל בעיניהם שאר עבירות שנירס מעשות
 את התועבות, אם היו מדילים מעשות כל התועבות אשר עשו פה, כי מלאו את כל הארץ
 חמס, ונקל בעיניהם אותו עון וישבו להכעיסני בחוך ציתי בתועבות האלה, (רש"י). שלחים
 את הזמורה, המפרשים נדחקו מאד בזה, אבל יפה אמר הכנס דעטאחוד: אין המקרא יולא
 מפשוטו, וט"ס זמורה במשענו זמורת גפן, והיה זה כנראה, משל נהוג צימים ההם לאמר
 על הגורם רעה לעצמו, שיאלח זמורה אל אפי, והואאל ממעשה הדייגים מאחזים הדגה אשר
 יכודו ע"י זמורה התחובה באף כל אחד ואחד.